

M.Com Semester - 4 (CBCS) Examination
March/April - 2026 (As Per Syllabus Year June-2019)
International Accounting(Elective)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન.૧ પૂજા લિમિટેડ પોતાના અથાણા ત્રણ ઉત્પાદન વિભાગ A, B અને C માં ઉત્પાદન કરે છે. જે અંગે તે નીચે (૨૦) પ્રમાણે માહિતી પૂરી પાડે છે.

વિગત	વિભાગ A	વિભાગ B	વિભાગ C
વેચાણની આવક	15000	13000	12000
સ્થિર ખર્ચા	---	1000	200
ચલિત ખર્ચા	11000	8000	6800
વહીવટી ખર્ચા	1350	1200	1700
વેચાણ ખર્ચા	2000	2100	2350
ચોખ્ખી આવક	650	700	950

- A વિભાગના વેચાણમાં રૂપિયા 2000 નું વેચાણ C વિભાગ ને ઉત્પાદન ખર્ચ કરેલ વેચાણનો સમાવેશ થાય છે.
- વહીવટી ખર્ચમાં રૂપિયા 1300 નો સમાવેશ થાય છે જે દરેક વિભાગના કાચા નફાના 10 % પ્રમાણમાં ફાળવવાના છે.
- વેચાણ ખર્ચમાં રૂપિયા 1000 ના સામાન્ય ખર્ચનો સમાવેશ થાય છે. જે દરેક વિભાગના વેચાણના 2.5% લેખે ફાળવવાના છે.

ઉપરની વિગતો પરથી ચોખ્ખા ફાળાના અભિગમ દ્વારા કામગીરીને અગ્રતા કમ આપો.

અથવા

પ્રશ્ન.૧ વૃંદાવન પેન્ટ્સ પાસે ઉત્પાદન માટે બે વિભાગ છે. વિભાગ A અને વિભાગ B. વિભાગ A વસ્તુ x બનાવે છે જે તે વિભાગ B ને અને બજારમાં તેનું વેચાણ કરે છે.

વિભાગ B ના મેનેજરનો એવો અભિપ્રાય છે કે વિભાગ A ઊંચી ફેરબદલી કિંમતે માલ પૂરો પાડે છે. તે અંગે નીચેની વિગતો પૂરી પાડે છે.

વિભાગ A બજારમાં 50000 એકમ વેચે છે. અને વિભાગ B ને 12,000 એકમ આપે છે. તેની બંને માટે વેચાણ કિંમત એકમ દીઠ ₹22 છે.

વિભાગ B એ એકમ દીઠ ₹૨૦ ની કિંમતે માલ વિભાગ A પાસેથી લેવાની ઇચ્છા ધરાવે છે.

કંપનીમાં કુલ મિલકતો 900000 રૂપિયાની છે.

વિભાગ A પોતાના માલનું વેચાણ વિભાગ B ને ન કરે તો સ્થિર ખર્ચમાં ₹40,000 નો ઘટાડો થશે. અને ₹2,00,000 ની મિલકત દૂર કરી શકાશે.

વિભાગ A માટે સ્થિર ખર્ચ 225000 રૂપિયા અને ચલિત ખર્ચ એકમ દીઠ 14 રૂપિયાનો થાય છે.

શું વિભાગ B ને ₹20 ની કિંમતે માલ વિભાગ A એ આપવો જોઈએ? કે તેમને માલ 22 ની કિંમતે જ આપવો જોઈએ. કે તેમને માલ દેવાનું માંડી વાળવું જોઈએ કે અથવા ક્યાં લઘુત્તમ ભાવે માલ આપવું જોઈએ?

પ્રશ્ન.૨ ભારતમાં સ્થપાયેલી મુખ્ય ઓફિસની એક શાખા ઓસ્ટ્રેલિયામાં આવેલી છે. જેનું ચલણ ડોલર છે. તારીખ 31- 03-2025 ના રોજનું કાયું સરવૈયું નીચે પ્રમાણે છે.

વિગત	ઉધાર બાકી \$	જમા બાકી \$
મુખ્ય ઓફિસનું ખાતું	-----	2520
શરૂ સ્ટોક	1530	-----
ખરીદી	9468	-----
વેચાણ	-----	13320
દેવાદારો	400	-----
લેણદારો	-----	350
નિકાસ ખર્ચ	2500	-----
બેન્ક ઓવરડ્રાફ્ટ	-----	50
રોકડ સિલક	250	-----
મળેલ કમિશન	-----	1100
પગાર મજૂરી	1450	-----
સ્ટેશનરી ખર્ચ	750	-----
પરચુરણ ખર્ચ	200	-----
મકાન મિલકત	300	-----
વાહનો	92	-----
ચંત્રો	400	-----
	17340	17340

વધારાની માહિતી

શાખા પાસે આખર સ્ટોક 2160 ડોલરનો છે.

ચંત્રો તારીખ 1-10-2024 ના રોજ ખરીદ્યા હતા.

મકાન અને વાહન પર 10% અને ચંત્રો પર 20% ઘસારો ગણો.

હૂંડીયામણનો દર નીચે મુજબ છે.

- 01-04-2024 ના રોજ 1 ડોલર = 66 રૂપિયા
- 01-10-2024 ના રોજ 1 ડોલર = 68 રૂપિયા
- 31-03-2025 ના રોજ 1 ડોલર = 74 રૂપિયા
- સરેરાશ વિનિમયદર 1 ડોલર = 70 રૂપિયા

ઉપરની માહિતી પરથી હિસાબી ધોરણ 11 મુજબ જરૂરી ખાતા તૈયાર કરો.

અથવા

પ્રશ્ન.૨ જામનગરના જામ સાહેબની એક શાખા શિકાગોમાં આવેલી છે. ત્યાંનું ચલણ યુએસ ડોલર છે. શિકાગો શાખાનું તારીખ 31/3/2025 ના રોજનું કાયું સરવૈયું નીચે મુજબ છે.

વિગત	ઉધાર બાકી \$	જમા બાકી \$
મુખ્ય ઓફિસનું ખાતું	---	8000
ખરીદી	2200	---
સ્ટોક	1100	---
દેવાદાર	200	---
રોકડ સિલક	200	---
કાયમી મિલકત (ખરીદ તા. 1/4/2024)	9300	---

વેચાણ	---	5600
લેણદાર	---	300
સંચાલન ખર્ચા	900	---
	13900	13900

શાખા એ વર્ષના અંતે આખર સ્ટોકનું મૂલ્યાંકન 800 ડોલર કરેલ છે મુખ્ય ઓફિસના ચોપડે શાખા ખાતાની ઉધાર બાકી ₹ 600000 દર્શાવેલી છે.

- તારીખ 1/4/2024 ના રોજ 1 યુએસ ડોલર = 85 ₹
- તારીખ 31/3/2025 ના રોજ 1 યુએસ ડોલર = 87 ₹
- સરેરાશ દર 1 યુએસ ડોલર = 86 ₹

જામનગરના જામ સાહેબના ચોપડે 31 માર્ચ, 2025 ના રોજ પૂરા થતા વર્ષનું વેપાર ખાતું નફા નુકસાન ખાતું અને પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો.

પ્રશ્ન.3 વિદેશી કંપની પાસેથી દેવરાજ લિમિટેડ એક મશીન 400000 ડોલરની કિંમતે લીધું તે માટે વિદેશી કંપનીએ (૧૫) નાણાકીય સુવિધા લોન રૂપે કરી આપી હતી. લોનની મુદ્દલ રકમ પાંચ સમાન વાર્ષિક હપ્તામાં પરત ચૂકવવાની શરતે લોનની વ્યવસ્થા કરવામાં આવેલી હતી. લોન પર વાર્ષિક 10% લેખે વ્યાજ સહિત રકમ ચૂકવવાની હતી. મશીન પ્રથમ વર્ષના અંત સુધીમાં ગોઠવીને તેનો ઉપયોગ કરવો શરૂ કરી દેવામાં આવ્યો હતો. આ ઉપરાંત વિનિમય દર નીચે પ્રમાણે હતો.

ખરીદી સમયે	1 ડોલર = 80 રૂપિયા
પ્રથમ વર્ષના અંતે	1 ડોલર = 82 રૂપિયા
બીજા વર્ષના અંતે	1 ડોલર = 81.50 રૂપિયા
ત્રીજા વર્ષના અંતે	1 ડોલર = 83 રૂપિયા
ચોથા વર્ષના અંતે	1 ડોલર = 83 રૂપિયા
પાંચમા વર્ષના અંતે	1 ડોલર = 82.5 રૂપિયા

ઉપરની માહિતી પરથી હિસાબી ધોરણ 11 અનુસાર કાયમી મિલકતોની દર વર્ષે ખેંચવાની રકમની ગણતરી કરો.

અથવા

પ્રશ્ન.3 ચલણ હુંડિયામણ માટેની (Forex) હિસાબી પદ્ધતિ એટલે શું? તેના હેતુઓ અને મહત્વ જણાવો.

પ્રશ્ન.4 હિસાબી ધોરણનો ઇતિહાસ અને બહાર પાડવાની વિધિ જણાવો.

(૧૫)

અથવા

પ્રશ્ન.4 હિસાબી પદ્ધતિનો અર્થ આપી હિસાબી પદ્ધતિનો ખ્યાલ અને પ્રણાલિકાઓ જણાવો.

ENGLISH VERSION

- Que.1 Pooja Limited manufactures its pickles in three production division A, B and C. It provides the following information about it. (20)

Particular	Dept. A	Dept. B	Dept. C
Income of Sales	15000	13000	12000
Fixed Exp.	---	1000	200
Variable Exp.	11000	8000	6800
Adm. Exp.	1350	1200	1700
Sales Exp.	2000	2100	2350
Net Income	650	700	950

Sales of department A include sales of Rs. 2000 to department C at cost of production.

Administration expenses includes Rs. 1300 which is to be allocated in the proportion to the 10% of gross profit of each department.

Selling expenses include general expense of Rs. 1000 which are to be allocated at the rate of 2.5% of the sale of each department.

Prioritize the work through the net contribution approach from the detail given above.

OR

- Que.1 Vrundavan Paints has two department for production department A and Department B. Department A produces item x and sells it to department B and to the market.

Opinion of department B' manager is that Department A provided higher transfer price to them. And provide the following particular.

Department A sells 50000 units to market. And give 12000 units to department B. Selling price for both is 22 Rs. Per unit.

Department B wishes to purchase good from department A at a price of 20 Rs. Per unit.

Total Assets in the company are of Rs. 900000

If department A does not sells goods to department B, fixed cost will decrease by 40000 Rs. Assets worth Rs. 200000 can be removed.

For department A fixed cost is Rs. 225000 and variable cost Rs. 14 per unit.

Should department A supply goods to department B at a cost of Rs. 20? That the goods should be given to them only at a price of Rs. 22. Should they be diverted from supplying the goods or where should the goods be supplied at a minimum price.

- Que.2 A branch of head office established in India is located at Australia whose currency is dollar. Trail balance sheet as on 31-03-2025 is as follow. (20)

Particular	Debit Balance \$	Credit Balance \$
Account of head office	----	2520
Opening Stock	1530	----
Purchase	9468	----
Sales	----	13320
Debtors	400	----
Creditors	----	350
Export Expense	2500	----
Bank Overdraft	----	50
Cash Balance	250	----
Commission received	----	1100
Salary and Wages	1450	----
Stationary exp.	750	----
Mis. Expenses.	200	----
Building Assets	300	----
Vehicles	92	----
Machine	400	----
	17340	17340

Additional information

Branch has closing stock of 2160 Dollar

Machine has purchased as on 01-10-2024

Calculate depreciation on Building and Vehicles 10% and on Machine 20%.

Exchange rate is as follows.

- As on 01-04-2024 1 dollar = 66 Rs.
- As on 01-10-2024 1 dollar = 68 Rs.
- As on 31-03-2025 1 dollar = 74 Rs.
- Average exchange rate 1 dollar = 70 Rs.

From the above information prepare necessary accounts as per account standard 11

OR

Que.2 Jam Saheb of Jamnagar has a branch in Chicago. The Currency there is US Dollar. The trail balance of Chicago branch as on 31/03/2025 is as follows

Particular	Debit Balance \$	Credit Balance \$
Account of Head Office	---	8000
Purchase	2200	---
Stock	1100	---
Debtors	200	---
Cash Balance	200	---
Fixed Assets (purchase on 1/4/2024)	9300	---
Sales	---	5600
Creditors	---	300
Management Expenses	900	---
	13900	13900

The branch valued the closing stock at the end of the year at \$ 800. The branch account balance shown in the head office ledger is ₹ 600000.

- On 1/4/2024 1 US Dollar = 85 ₹
- On 31/3/2025 1 US Dollar = 87 ₹
- Average Rate 1 US Dollar = 86 ₹

Prepare Trading Account, Profit and Loss Account and Balance Sheet for the year ending on 31st March, 2025 in the books of Jam Saheb of Jamnagar.

Que.3 Devraj Limited has purchased a machine from foreign company for 400000 dollar and for that company has given facility for loan. On the condition of loan Devaraj has to repay principal amount of loan with in 5 equal annual installments. The loan was to be repaid at the rate of 10% per annum. The machine was installed and put into use by the end of the first year. Besides this exchange rate is as under. (15)

At the time of purchase	1 Dollar = 80 Rs.
At the end of first year	1 Dollar = 82 Rs.
At the end of second year	1 Dollar = 81.5Rs.
At the end of third year	1 Dollar = 83 Rs.
At the end of forth year	1 Dollar = 83 Rs.
At the end of fifth year	1 Dollar = 82.5 Rs.

From the above information calculate assets value at the end of each year with consideration of accounting standard 11.

OR

Que.3 What is Forex accounting? State the objectives and importance of it.

Que.4 State history and Process of issuing Accounting standard

(15)

OR

Que.4 Describe Accounting Method and explain accounting concept and techniques.
